

YLE iltahartaus 25.11.2015

Pauliina Kainulainen

IKÄVÖIN ITKUA, ILON SISARTA

Ikävöin itkua, itkun helpotusta ruumiilleni ja mielelleni.

Jeesus itki ystävänsä kuolemaa, Jeesus itki ihmisten kovasydämisyttä.

Raamatussa itketään usein, miehet ja naiset.

Myös Kalevalaa selaillessa vaikuttaa siltä että ihmiset itkevät koko ajan, sekä miehet että naiset.

Mihin meiltä on kadonnut tämä itkun luonnollisuus?

Tosin minusta tuntuu, että julkinen itkeminen on tämän päivän Suomessa lisääntymään päin, mutta ajoittain teeveeohjelmissa on lievä manipuloinnin sivumaku.

Itkuvirsien perinne on melkein katkennut, enää ei ole yleistä itkeä suruaan valtoimenaan tai yhdessä toisten kanssa. Jos kirkossa itkettää niin hakeudun pylvään taakse ja itken hiljaa.

Luulen että meissä suomalaisissa on lähellä pintaa paljon itkua. Vuosisatojen itkemättömät itkut saavat ruumiin ja sielun oirehtimaan, jos suru kääntyy sisäänpäin. Jos se suuntautuisi ulospäin, mitä vapautuisi?

Onneksi ei ole täysin unohdettu tapaa itkeä äänellä, siis itkuvirsistä. Monet ovat löytäneet itkuvirren parantavan voiman. Itkuvirressä on jotain mikä voi palauttaa tämän kulttuurimme järkkynyttä tasapainoa. Järki- ja hyötykulttuuri kaipaa korjausliikettä kohti tunteiden viisautta.

Olin tilaisuudessa, jossa eri-ikäiset naiset esittivät tämän päivän itkua. Äänellä itkeminenhän on ollut erityisesti naisten elämänaluetta, mutta perinne on avoin miehillekin.

Meidän päiviemme naiset ovat valmistaneet itkua esimerkiksi nuorille miehille, jotka eivät saa kuin pätkätöitä, eivätkä pääse käyttämään kaikkia kykyjään. Itkua on tehty lapsen lähtiessä maailmalle tai äidin kuoltua. Eräs itku oli suunnattu maaemolle, kun ihmisille rakas metsikkö oli hakattu ja hengähdyspaikka menetetty. Itkun kautta surua voitiin käsitellä yhdessä, yhteisönä.

Mille sinä itkisit?

Mille minä itkisin? Kenties äidille, jonka muistisairaus on jo kuljettanut kauas toisenlaiseen maailmaan, unimaahan. Vai itkisinkö pakolaisten puolesta, kaikkien joiden on täytynyt hyvästellä tuttu koti ja rakkaat ihmiset. Vai omassa maassamme työnsä tai unelmansa menettäneiden puolesta?

Itkisinkö eläimille joita kohdellaan julmasti? Itkisinkö yhdessä yksinäisten lasten ja nuorten kanssa? Kaikkien kanssa, joita tulevaisuus pelottaa ja jotka surevat muuttuvia vuodenaikoja ja ikuiseen sukupuuttoon katoavia lajeja.

Voi itkeä isoja yhteisiä huolia, tai omiaan. Tähän marraskuuhun kääriytyneenä minä olen itkenyt koirani kuolemaa, suuren persoonan joka toi elämään paljon iloa.

Itku näyttää, miten kokonaisia ihmisiä me olemme. Itku koskettaa yhtä lailla ruumista ja sielua. Itku näyttää myös, ettei asioita tarvitse aina rajata tarkoilla määritelmillä. Onko itkuvirsi rukousta? Se suunnataan ulospäin, sen voi suunnata Jumalalle. Mutta rukoustakaan ei tarvitse määritellä tiukasti. Rukousta on paitsi sanat myös hiljaisuus, järvenselän katseleminen, puiden huminan kuunteleminen

tai tulen lämmössä viipyminen. Rukous voi saada itkun muodon.

Itkiessä tunne saa johtaa. Ruumiilla on oma viisautensa. Suru tekee haavoittuvaiseksi ja samalla suru voi avata sydämen mysteerille. Kenties näin avautuu kosketus hengen todellisuuteen ja lohtuun. Autuaita, onnellisia ovat murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen, sanoi Jeesus.

Yhdessä itkeminen voi olla parantava riitti, saattelija uuteen elämänvaiheeseen. Me tarvitsemme voimallisia riittejä, jotta kykenemme siirtymään toisenlaiseen ajatteluun ja elämäntapaan, sellaiseen joka ei tuhoa vaan palauttaa luomakunnan tasapainoa.

Tämä kristillinen uskomme on hyvin ruumiillinen usko. Vanhan karjalaisen ja suomalaisen äänellä itkemisen tavan palauttaminen voi tehdä meistä kokonaisempia kristittyjä ja ihmisiä. Itku parantaa. Itku on ilon sisar.

Ylösnousemususkomme alkukertomuksessa Magdalan Maria seiso puutarhassa ja itki Jeesuksen kuolemaa. Itkultaan hän ei tunnistanut, kuka oli mies joka kysyi häneltä ensi sanoikseen: Mitä itket, nainen? Mutta kun hän tunnisti rakkaan opettajansa Jeesuksen, itku muuttui iloksi, katoamattomaksi iloksi joka ulottuu meihin asti. Ilo muuttaa maailmaa.

Itkisin äänellä jos osaisin ja uskaltaisin. Olkoon tämä pieni iltarukous vanhojen itkujen inspiroima.

Voi meitä joiden kyynelkanavat ovat kuivuneet,
meitä joille suru on tehnyt majan mahanpohjaan.

Auta armias Jumala,
kuule köyhät kuiskaukset.

Luoja, loit meidät itkeviksi ihmisiksi,
annoit kyynelten lahjan purkamaan pahan mielen pois.
Jeesus ystävä yksinäisten,
sinä näytit että tunteille on tupansa ja sijansa.
Pyhä Henki, hiljaisten huokausten Henki, yhteyden Ylläpitäjä.
Rohkaise meitä yhdessä itkien löytämään yhteys luomakuntaan,
teitä toisenlaiseen, tasapainon tulevaisuuteen,

Sinä saatat meidät uuteen aikaan,
sinä Kyynelten kuivaaja.
Istu itkevän vierellä kun hämärä laskeutuu,
siunaa, Sanomaton, yömmme.

Virsi 355: 5